

Formy realizacji zadania odprowadzania wód jako zadania własnego gminy

Gospodarka komunalna może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego w szczególności w formach samorządowego zakładu budżetowego lub spółek prawa handlowego. Dodatkowo, w sferze użyteczności publicznej, jednostki samorządowe mogą tworzyć spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne oraz przystępować do takich spółek. Natomiast poza sferą użyteczności publicznej tworzenie takich spółek zostało zdecydowanie ograniczone i to wyłącznie do wskazanych rodzajów działalności. Zatem istota problemu wykonywania zadań za pośrednictwem spółek komunalnych tkwi we właściwym zrozumieniu pojęcia „użyteczności publicznej”. Można je wywieść z przepisów ustawy o samorządzie gminnym i ustawy o gospodarce komunalnej, w oparciu o które użytecznością publiczną można określić zadania własne jednostek samorządu terytorialnego służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty, przy czym potrzeby te mają charakter zbiorowy a ich zaspokajanie następuje w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych.

W jakiej formie?

O ile więc gmina samodzielnie nie odprowadza wód opadowych, ani nie zawiązała wcześniej spółki kapitałowej w celu wykonania tego jej zadania własnego lub też nie powierzyła go istniejącej spółce komunalnej, należy zastanowić się nad właściwą formułą realizacji tego zadania.

W tym kontekście najwłaściwsze wydają się dwa warianty:

- powierzenie zadania własnego gminy w zakresie odprowadzania wód opadowych na podstawie ustawy o gospodarce komunalnej lub
- udzielenie zamówienia „in house” w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych.

Ponieważ usługa odprowadzania deszczówki jest zadaniem własnym gminy może stanowić przedmiot powierzenia na podstawie przepisów ustawy o gospodarce komunalnej i ustawy o samorządzie gminnym.

Dodatkowo, z uwagi na charakter usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym mogą mieć do niej zastosowanie zasady dotyczące rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, o ile oczywiście opłaty za wykonane usługi nie pokrywałyby kosztów ich wykonania. W takim przypadku konieczne byłoby dochowanie szeregu wymogów formalnych pozwalających na uwzględnienie omawianego zadania w dokumentach założycielskich spółki.

Bez rygorów zamówienia

Nieco inaczej kwestia powierzenia zadania wygląda na gruncie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP). Uregulowane stosunkowo niedawno zamówienia „in house” dają podmiotom publicznym możliwości udzielania zamówień „podmiotom wewnętrznym” bez stosowania rygorów zamówienia publicznego. Tym samym na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 12 PZP gmina mogłaby udzielić zamówienia z wolnej ręki własnej spółce komunalnej, jeżeli sprawowałaby nad tą spółką kontrolę odpowiadającą kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami, ponad 90 proc. działalności spółki

dotyczy wykonywania powierzonego zadania, a w spółce nie byłoby bezpośredniego udziału kapitału prywatnego (tzw. zamówienie „in house”).

W obu przypadkach możliwe byłoby pobieranie przez spółkę komunalną na swoją rzecz opłat od odbiorców usługi, jak również posiłkowanie się dodatkowym wynagrodzeniem uzyskiwanym od gminy, czy w formie rekompensaty, czy w ramach wynagrodzenia wynikającego z zawartej umowy „in house”.

Niezależnie od wybranego wariantu, konieczne byłoby jednoczesne ustalenie - w trybie opisanym w poprzednich publikacjach - zasad odpłatności za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, cen stosowanych wobec odbiorców usługi oraz zawarcie umów cywilnoprawnych z odbiorcami usługi.

Możliwa jest także sytuacja, w której zadanie odprowadzania wód opadowych zostało już powierzone, ale ze względu na złożoności prawne i indywidualny charakter wymagałoby to odrębnego zbadania.

Pierwsza część cyklu „Wody opadowe” została opublikowana 28 maja „Deszczówka jako zadanie własne gminy”, druga - „Zasady odpłatności, kalkulacja opłat” - 4 czerwca. Trzecia - „Pozwolenia wodnoprawne, opłata stała i zmienna” - 11 czerwca. Ostatni odcinek z cyklu opublikujemy 25 czerwca. Omówione w nim zostaną kwestie związane z infrastrukturą kanalizacji deszczowej oraz możliwe formy jej udostępnienia.

Podstawa prawna:

Ustawa z 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz.U. z 2018 r., poz. 2268, ze zm.),

Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 506, ze zm.),

Ustawa z 20 grudnia 1996 6. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2019 r., poz. 712, ze zm.)

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1152, ze zm.)

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1986, ze zm.)

Piotr Liberski, radca prawny, współnik zarządzający Kancelarii Prawnej Piszcz i Wspólnicy sp. k.

Nastazja Lisek, radca prawny, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy sp. k.